

129

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKACASI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди
№ 5D 512 0300-402
2015 йил «4» январь
Ўзбекистон Республикаси Олий
ва ўрта махсус таълим
вазирлигининг
2015 йил «2» февральдаги
32 - сонли буйруғи билан
тасдиқланган

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЭНГ ЯНГИ

ТАРИХИ

ФАНИНИНГ

ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 100000 – Гуманитар соҳа
200000 – Ижтимоий соҳа, иқтисод ва ҳуқуқ

Таълим соҳаси: 120000 – Гуманитар фанлар
220000 – Журналистика ва ахборот

Таълим йўналиши: 5120300 - Тарих (Жаҳон мамалакатлари бўйича)
5120400 - Археология
5220300 - Архившунослик

Тошкент 2015

Фаннинг ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими ўқув-методик бирлашмалари фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгашининг 2015 йил «7» 01 даги 1 -сон мажлис баёни билан маъқулланган.

Фаннинг ўқув дастури Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ва Ўзбекистоннинг энг янги тарихи масалалари бўйича Мувофиқлаштирувчи-методик марказ томонидан ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

т.ф.д., проф. в.б., Х.Э.Юнусова

т.ф.н. доц., Р.Б.Сиддиқов

т.ф.н., доц А.А.Ерметов

А.Замонов. Ўзбекистоннинг энг янги тарихи масалалари бўйича Мувофиқлаштирувчи-методик марказ бўлим бошлиғи;

Такризчилар:

т.ф.н. А.Собиров

Ўзбекистоннинг энг янги тарихи масалалари бўйича Мувофиқлаштирувчи-методик марказ директори.

т.ф.д. З.Ишанходжаева

ЎЗМУ Тарих факультети “Тарих” кафедраси профессор в.б.

Фаннинг ўқув дастури Ўзбекистон Миллий университети Илмий-методик кенгашида кўриб чиқилди ва тавсия қилинган (2014 йил 28.12 даги “6” – сонли баённома).

Кириш

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигига эришганидан сўнг, давлат бошқаруви, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳаларда катта ижобий ўзгаришлар амалга оширилди. Шунингдек, таълим соҳасида ҳам бир қатор ислохотлар ўтказилиб, баркамол авлодни шакллантиришга йўналтирилган Миллий дастур изчиллик билан ривожлантирилиб борилмоқда. Бугун жаҳонда юз бераётган воқеа ва ҳодисалар, мафкуравий қарама-қаршилиқларнинг мазмун-моҳиятини таҳлил этиш, турли хил ёд ғоялардан ёшларни ҳимоя қилиш учун тарихий тафаккурни шакллантириш муҳим аҳамият касб этади.

Ушбу дастурда Ўзбекистоннинг энг янги тарихи яъни Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига эришиши арафасида юзага келган мураккаб вазият, унинг хусусиятлари, республика мустақиллигининг эълон қилиниши, мустақиллик йилларида мамлакатимизнинг демократлаштириш йўлидаги қадамлар ва иқтисодиётни бозор тамойиллари, жаҳон ҳамжамиятига ҳар томонлама интеграциясини чуқурлаштириш, хорижий мамлакатларнинг ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиёти билан узвий боғлиқлигининг илмий ва амалий аҳамиятини ҳамда фаннинг ривожланиш қонуниятлари ва тамойиллари, фаннинг таркиби ва тузилиши, фаннинг таснифи каби масалаларнинг аҳамияти очиб берилади.

Шунингдек, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”да кўрсатиб ўтилган талаба-ёшларнинг тарихий дунёқараши ва тафаккурини бойитиш, уларда мустақил фикрни қарор топтириш, умуминсоний қадриятларни англаб етишга кўмаклашиш ва дунё миқёсида мавжуд бўлган муаммоларни таҳлил қилиш каби долзарб масалаларни ўрганади.

Шу билан бирга “Ўзбекистоннинг энг янги тарихи” фанига тегишли бўлган илмий адбиётлар ва мустақиллик йилларида олиб борилаётган тадқиқот ишларини ўрганиш, фан бўйича тўпланган илғор тажрибалар, кадрлар буюртмачиларининг фикр, талаб ва таклифлари каби масалаларни ўз ичига қамраб олади.

Ўқув фанининг мақсади ва вазифалари

Фанни ўқитишдан мақсад - мустақиллик йилларида Ўзбекистон Республикасида юз берган муҳим ўзгаришлар ва жамият ҳаётида амалга оширилган туб ислохотларнинг мазмун-моҳиятини кўрсатишдир.

Фаннинг вазифаси - мустақилликка эришиш арафасида Ўзбекистонда юзага келган мураккаб вазиятни ҳамда мустақиллик йилларида давлат бошқаруви, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва маънавий ва бошқа соҳалардаги ислохотларнинг моҳиятини талабаларга тушунтириб бериши, уларни Ватанга садоқат ва мухаббат руҳида тарбиялашдан иборат.

Фан бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар

“Ўзбекистоннинг энг янги тарихи» ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида бакалавр:

- мустақилликка эришиш арафасида Ўзбекистонда юзага келган мураккаб вазиятни, уларнинг сабаблари ва оқибатларини;

-мустақиллик йилларидаги ўзгаришларни, замонавий жараёнларда Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамияти билан интергаццияси; тарихийлик ва холислик нуқтаи назаридан Ўзбекистоннинг энг янги тарихи муаммоларини **билиши** керак;

-Ўзбекистоннинг энг янги тарихи муаммоларини ўрганиш ва ишлаб чиқишда миллий мустақиллик ғоясининг аҳамияти; мустақиллик йилларидаги жараёнларнинг ўзига хослиги ҳақида; ижтимоий фанлар ривожидан тарих фанининг муҳим воқеалар билан боғлиқлигини билиш **кўникмаларига эга бўлиши** керак.

-Ўзбекистоннинг энг янги тарихини чуқур билиши; маънавий-миллий ва умуминсоний масалалар бўйича ўз қарашларини илмий асослашни ва ифодалашни билиши, миллий мустақиллик ғояларига амал қиладиган фаол ҳаётий дунёқарашга эга бўлиши; бакалаврият йўналишига мутаносиб равишда рақобатбордош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши; янги билимларни мустақил эгаллаш олиши, ўз фаолиятини илмий асосда ташкил этиши ва ўзини камолотга етказиш устида ишлай билиши; бакалавриятнинг тегишли йўналиши доирасида танланган йўналиш бўйича магистратурада олий таълимни давом эттириш **малакаларига эга бўлиши** керак.

Фаннинг ўқув режадаги бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги ва услубий жиҳатдан кетма-кетлиги

Ўзбекистоннинг энг янги тарихи фани асосий ихтисослик фани ҳисобланиб, 8 семестрда ўқитилади. Дастурни амалга ошириш ўқув режада режалаштирилган Ўзбекистон тарихи, Жаҳон тарихи, Иқтисодиёт назарияси, Ҳуқуқ асослари, Маънавият асослари фанларидан етарли билим ва кўникмаларга эга бўлишлик талаб этилади.

Фаннинг ишлаб чиқаришдаги ўрни

Илмий тадқиқот муассасаларида, лабораторияларда кичик илмий ходим ва ёрдамчи лавозимларда илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши, умумий ва ўрта махсус, касбий таълим (шунингдек, академик лицейлар, касб-ҳунар коллежларида, ўрта умум таълим мактабларида) муассасаларида дарс машғулотлари олиб бориши мумкин.

Шунинг учун ўқув юртларида тарих ва жамиятшунослик фанлари ўқитувчилари сифатида ўқитувчи ва услубият ишлари бўйича масъул вазифаларни бажариши; музей лектори ва экскурсаводлар сифатида лекторлик, экскурсия ишларида; вазирликларнинг тармоқ институтлари, олий таълим муассасалари, ўрта махсус касб-ҳунар таълимида ишлаш каби касбий фаолият турларини бажариши ва тарих фанларидан дарс бериши мумкин.

Фанни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Талабаларнинг Ўзбекистон тарихи фанини ўзлаштиришлари учун ўқитишнинг илғор ва замонавий усулларидан фойдаланиш, янги инфорацион-педагогик технологияларни тадбиқ қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Фанни

ўзлаштиришда дарслик, ўқув ва услубий қўлланмалар, маъруза матнлари, тарқатма материаллар, электрон материаллар, виртуал стендлардан, технологик карталардан ҳамда ўқув хариталаридан унумли фойдаланилади. Маъруза ва амалий машғулотларни ўтказишда уларга мос равишдаги илғор педагогик технологиялардан фойдаланилади.

Асосий қисм

Ўзбекистоннинг мустақиллиги йўлидаги дастлабки қадамлар

Совет тузумининг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий таназзулининг Ўзбекистонга таъсири. Ўзбекистонда янги раҳбар Ислом Каримовнинг ҳокимиятга келиши. Унинг республикадаги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий жараёнларни, ҳамда миллатлараро муносабатларни изга солиш борасидаги дастлабки чора-тадбирлари. Ўзбек тилига Давлат тили мақомини берилиши. “Пахта иши” катағонларига барҳам бериш борасидаги амалий ҳаракатлар.

Ўзбекистонда Президентлик бошқарувининг жорий этилиши. И.А. Каримовнинг Ўзбекистон Президенти этиб сайланиши. “Мустақиллик Декларацияси”нинг қабул қилиниши. Ўзбекистон билан марказ муносабатларининг кескинлашуви. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов асарларида Ўзбекистоннинг мустақилликка эришиш жараёнларининг ёритилиши.

Ўзбекистоннинг энг янги тарихини даврлаштириш. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 26 июндаги бир гуруҳ тарихчи олимлар ва зиёлилар билан учрашуви. Ислом Каримовнинг “Тарихий хотирасиз келажак йўқ”, “Юксак маънавият – енгилмас куч”, “Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида” ва бошқа қатор асарлари. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 27 январдаги “Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузурида Ўзбекистоннинг янги тарихи бўйича Жамоатчилик Кенгашини ташкил этиш тўғрисида”ги Қарори.

Мустақил Ўзбекистон республикасининг ташкил топиши ва унинг тарихий аҳамияти.

Мустақиллик тушунчаси. Мустақиллик – ўзбек халқининг азалий орзуси. Ўзбекистон Давлат суверенитетининг эълон қилиниши. Мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Президенти Ислом Каримов томонидан амалга оширилган дастлабки ислохотлар. Ўзбекистон мустақиллиги ҳуқуқий асосларининг яратилиши. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва давлат рамзларининг қабул қилиниши.

Ўзбекистоннинг ўзига хос истиқлол ва тараққиёт йўли. Тараққиётнинг «Ўзбек модели». Иқтисодий ислохотларнинг беш тамойили.

Ўзбекистонда демократик тамойиллар асосида миллий давлат бошқарув тизимининг яратилиши

Сиёсий ислохотларнинг бошланиши. Миллий давлат тизимининг барпо этилиши, бошқарувда янги усулларнинг шакллантирилиши, қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти қарор топиши. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг янада демократлаштирилиши. Жамиятни эркинлаштиришнинг янги босқичи, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг шакллантирилиши.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг асарларида Ўзбекистонда демократик давлат барпо этиш йўллари асослаб берилиши.

Демократик сайлов тизимини барпо этилиши ва унинг асосий тамойиллари. Кўппартиявийлик тизимининг шаклланиши ва ривожланиши. Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари кафолатининг яратилиши. Суд ҳокимиятидаги ислохотлар. Жамиятни демократлашувида оммавий ахборот воситаларининг роли. Матбуот турларининг кўпайиши. Икки палатали парламентнинг шаклланиши: қонунчилик палатаси ва Сенат фаолияти. Маҳаллий давлат ҳокимияти тизимидаги ўзгаришлар. “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш” концепциясининг моҳияти.

Ўзбекистонда бозор муносабатларининг шаклланиши, иқтисодий ислохотларнинг жадаллашуви

Кучли ижтимоий сиёсат концепциясининг шаклланиши.

Жаҳон иқтисодий инқирози ва уни Ўзбекистонда бартараф этиш йўллари

Ўзбекистон Республикасида бозор муносабатларининг шаклланиши, унинг йўналишлари, босқичлари ва хусусиятлари. Иқтисодий ислохотларнинг беш тамойилининг амал оширилиш механизми. Бозор инфратузилмасининг шаклланиши, қишлоқ хўжалигидаги ислохотлар, унинг вазифалари ва йўналишлари. Саноат, автомобилсозлик соҳасини ривожланиши. Молия-банк тизими, макроиқтисодиётни барқарорлаштиришга эришиш. Кучли ижтимоий сиёсат концепциясининг шаклланиши, босқичлари ва ривожлантирилиши. Нодавлат, нотижорат ташкилотларининг ижтимоий ҳимояни амалга оширишдаги иштироки.

Жаҳон молиявий инқирозини юзага келиш сабаблари, оқибатлари ва уни Ўзбекистонда бартараф этиш йўллари. Мамлакат иқтисодиётини модернизация ва диверсификация қилиниши, банк-молия тизимини мустаҳкамлаш. Эришилган янги марралар.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистондаги маънавий ва маданий тараққиёт

Мустақиллик йилларида маънавий ва маърифий ҳаёт. Миллий истиқлол ғояси ва мафкуравий масалалар. Миллий урф-одатлар, қадриятлар ва анъана-наларнинг тикланиши.

Мустақиллик йилларида буюк аجدодлар ва тарихий шахсларга бўлган эътибор. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг аждодлар мероси ва миллий қадриятларни тиклаш борасидаги хизмати. Тарихий шаҳарлар (Бухоро, Самарқанд, Марғилон, Қарши, Тошкент, Хива, Шаҳрисабз)нинг юбилейларининг жаҳон миқёсида нишонланиши. Тошкент шаҳрининг Ислом маданияти пойтахти деб эълон қилиниши ва унинг аҳамияти. Маданият ва санъат соҳасининг ривожланиши. Халқаро кўрик танловларнинг ўтказилиши. Миллий спорт турларининг ривожлантирилиши. Ўзбекистонда миллатлараро ва динлараро муносабатлардаги барқарорликни таъминлаш борасидаги давлат сиёсати.

Мустақиллик йилларида илм-фан ривожланиши. Янги жамият қуришда таълим ва тарбиянинг роли. “Таълим тўғрисида”ги Қонун ва “Кадрлар тайёрлаш

миллий дастури”нинг қабул қилиниши. Дастурнинг мақсад ва вазифалари, уни амалга ошириш механизми ва босқичлари. Таълимнинг миллий моделини шаклланиши ва ривожланиши.

Мустақиллик йилларида Қорақалпоғистон Республикаси

Ўзбекистон мустақиллиги йилларида Қорақалпоғистон давлатчилиги тараққиёти – Мустақил Қорақалпоғистон давлатининг ижтимоий-иқтисодий тараққиёти ва амалга оширилган туб ислоҳотлар. Халқ таълими фан ва маданият. Орол муаммосини бартараф қилишга қаратилган дастурни қабул қилиниши ва кучли ижтимоий ҳимояни амалга оширилиши.

Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти

Ўзбекистонда тинчликсевар мустақил ташқи сиёсат ва унинг жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинishi. Ўзбекистоннинг халқаро ташкилотлар ва хорижий мамлакатлар билан иқтисодий-сиёсий алоқаларининг йўлга қўйилиши. Ўзбекистон Республикасининг БМТга қабул қилиниши ва жаҳон ҳамжамиятидаги ўзига хос ўрни. Ўзбекистоннинг МДХдаги ўрни ва мавқеини ошиб бориши. Ўзбекистоннинг Марказий Осиё давлатлари билан ўзаро ҳамкорлиги. Ўзбекистоннинг Европа Иттифоқи мамлакатлари билан истиқболли ҳамкорликлари. Ўзбекистоннинг геосиёсий ва геоиқтисодий ўрни. Ташқи сиёсий фаолият концепцияси.

Марказий Осиёда хавфсизлик масалалари, терроризм, гиёҳвандлик ва одам савдосига қарши курашда Ўзбекистон Республикасининг фаолияти. Ўзбекистоннинг ШХТ билан алоқалари.

Семинар машғулотларини ташкил этиш

бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Семинар машғулотларида талабалар Ўзбекистоннинг энг янги тарихи фанидан маъруза дарсларида олган назарий билимларини мустаҳкамлаш билан бирга, семинарлар мавзулари бўйича тайёргарлик кўриш жараёнида кўшимча адабиётлар ва манбалар билан танишиш орқали кўшимча билим оладилар. Натижада уларнинг билим доиралари илмий жиҳатдан асосланган ҳолда кенгайди.

Семинар машғулотларининг тахминий

тавсия этиладиган мавзулари:

1. Мустақилликка эришиш йўлидаги илк қадамлар.
2. Мустақил Ўзбекистон Республикасининг ташкил топиши ва унинг тарихий аҳамияти.
3. Ўзбекистонда демократик тамойиллар асосида миллий давлат бошқарув тизимининг яратилиши.
4. Ўзбекистонда демократик, фуқаролик жамияти асосларининг шакллантирилиши, амалга оширилган сиёсий ўзгаришлар.
5. Ўзбекистонда бозор муносабатларининг шаклланиши, иқтисодий ислоҳотларнинг жадаллашуви.

6. Кучли ижтимоий сиёсат концепциясининг шаклланиши ва ривожланиши.
7. Жаҳон иқтисодий инқирози ва уни Ўзбекистонда бартараф этиш йўллари.
8. Мустақиллик йилларида Ўзбекистондаги маънавий ва маданий тараққиёт.
9. Мустақиллик йилларида Қорақалпоғистон Республикаси.
10. Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти.

Изоҳ: Фан учун ишчи дастур тузиш жараёнида мазкур мавзулар рўйхатидан семинар машғулотлар учун ажратилган соатга мос ҳолда мавзулар танлаб олинади. Шунингдек, семинар машғулотларини ташкил этиш бўйича кафедра профессор-ўқитувчилари томонидан кўрсатма ва тавсиялар ишлаб чиқилади. Унда талабалар асосий маъруза мавзулари бўйича олган билим ва кўникмаларини янада бойитадилар. Шунингдек, дарслик ва ўқув қўлланмалар асосида талабалар билимларини мустақамлашга эришиш, тарқатма материаллардан фойдаланиш, илмий мақолалар ва тезисларни чоп этиш орқали талабалар билимини ошириш, мавзулар бўйича кўргазмали қуроллар тайёрлаш ва бошқалар тавсия этилади.

Мустақил таълимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Талаба мустақил ишни тайёрлаш муайян фанининг хусусиятларини ва мустақил таълим учун ажратилган соат ҳажми ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиш тавсия этилади:

- Семинар машғулотларига тайёргарлик.
- дарслик ва ўқув қўлланмалари бўйича фан боблари ва мавзуларни ўрганиш;
- тарақатма материаллар бўйича маърузалар қисмини ўзлаштириш;
- махсус адабиётлар бўйича фанлар бўлимлари ёки мавзулари устида ишлаш;
- талабаларнинг ўқув – илмий – тадқиқот ишларини бажариши билан боғлиқ бўлган бўлимлари ва мавзуларини чуқур ўрганиш;
- фаол ва муаммоли ўқитиш услубларидан фойдаланадиган ўқув машғулотлари;

Тавсия этиладиган мустақил иш мавзулари:

1. Ўзбекистон давлат суверенитетининг эълон қилиниши.
2. Ҳуқуқий давлат тизимининг шакллантирилиши.
3. Янги миллий давлат тизимининг тузилиши.
4. Бошқарувда янги усулларнинг қарор топиши.
5. Қишлоқ хўжалиги ва саноат соҳасидаги ўзгаришлар.
6. Қорақалпоғистон Республикасида ижтимоий соҳанинг ривожланиши.
7. Қорақалпоғистон Республикасида халқ таълими ва маданият.
8. Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари кафолатининг яратилиши.
9. Миллий хавфсизликни таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар.
10. Ўзбекистон қуролли кучларининг фаолияти.
11. Саноат соҳасининг тубдан янги тизимга ўтказилиши ва ишлаб чиқариш.

Изоҳ: Мустақил таълим мавзулари ажратилган мавзуга мос ҳолда танлаб белгиланади.

Дастурнинг информацион - методик таъминоти

Мазкур фанни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот-коммуникация технологиялари қўлланилиши назарда тутилган.

Дастурда кўрсатилган мавзулар маъруза, семинар шаклида олиб борилади. Шунингдек, фаннинг долзарб масалалари талабаларга мустақил иш сифатида ўзлаштириш учун берилади. Фан замонавий педагогик технологиянинг қўйидаги:

- Ақлий хужум;
- Кластер;
- “Бумеранг” технологияси;
- “Веер” технологияси
- Муаммоли ўқитув технологияси;
- Ўйинли ўқитиш технологияси;
- Информацион ва телекоммуникацион таълим технологияси;
- Инновацион таълим технологияси сингари методлари орқали қўлланилади. Шунингдек, слайдлар, мультимедиа намойишларини қўллаш ҳам назарда тутилади.

Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати:

Рахбарий адабиётлар:

1. Каримов И.А. Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. - Тошкент: Ўзбекистон, 1996. Т. 1. – 364 б.
2. Каримов И.А. Биздан озод ва обод Ватан қолсин. - Тошкент: Ўзбекистон, 1996. Т. 2. – 382 б.
3. Каримов. И.А. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. - Тошкент: Ўзбекистон, 1996. Т. 3. – 366 б.
4. Каримов И.А. Бунёдкорлик йўлидан. –Т.: Ўзбекистон, 1996. Т. 4.- 350 б.
5. Каримов И.А. Янгича фикрлаш ва ишлаш - давр талаби. - Тошкент: Ўзбекистон, 1997. Т. 5. – 384 б.
6. Каримов И.А. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. - Тошкент: Ўзбекистон, 1998. Т. 6. – 429 б.
7. Каримов И.А. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қураимиз. - Тошкент: Ўзбекистон, 1999. Т. 7. – 410 б.
8. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. – Тошкент: Ўзбекистон. Т. 8. – 528 б.
9. Каримов И.А. Ватан равнақи учун ҳар биримиз масъулмиз. - Тошкент: Ўзбекистон, 2001. Т. 9. – 432 б.
10. Каримов И.А. Ҳавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак. - Тошкент: Ўзбекистон. Т. 10. – 432 б.
11. Каримов И.А. Биз танлаган йўл-демократик тараққиёт ва мари-фий дунё билан ҳамкорлик йўли. - Тошкент: Ўзбекистон, 2003. Т. 11.- 320 б.

12. Каримов И.А. Тинчлик ва ҳавфсизлигимиз ўз куч-қудратимизга, ҳамжиҳатлигимиз ва қатъий иродамизга боғлиқ. - Тошкент: Ўзбекистон, 2004. Т. 12. - 400 б.
13. Каримов И.А. Ўзбек халқи ҳеч қачон, ҳеч кимга қарам бўлмайди. - Тошкент: Ўзбекистон, 2005. Т. 13. - 448 б.
14. Каримов И.А. Инсон унинг ҳуқуқ ва эркинликлари - олий қадрият. Т. 14. – Тошкент. Ўзбекистон, 2006. – Б. 276.
15. Каримов И.А. Жамиятимизни эркинлаштириш, ислоҳотларни чуқурлаштириш, маънавиятимизни юксалтириш ва халқимизнинг ҳаёт даражасини ошириш - барча ишларимизнинг мезони ва мақсадида. Т. 15. - Тошкент: Ўзбекистон, 2007. - Б. 318.
16. Каримов И.А. Мамлакатни модернизация қилиш ва иқтисодийтимизни барқарор ривожлантириш йўлида. Т. 16. – Т.: Ўзбекистон, - Б. 365.
17. Каримов И.А. Ватанимизнинг босқичма - босқич ва барқарор ривожланишини таъминлаш – бизнинг олий мақсадимиз. Т. 17. - Тошкент: Ўзбекистон, 2009. – Б. 280.
18. Karimov I.A. Jahon inqirozining oqibatlarini yengilash, mamlakatimizni modernizatsiya qilish va taraqqiy topgan davlatlar darajasiga ko'tarish sari. Т.18. – Toshkent. O'zbekiston, 2010. - B. 262.
20. Каримов И.А. Демакратик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш-мамлакатимиз тараққиётининг асосий мезонидир. Т.19. – Toshkent: O'zbekiston, 2011. - B.320.
21. Каримов И.А. Бизнинг йўлимиз- демакратик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва модернизация жараёнларини изчил давом эттириш йўлидир. Т.20. – Toshkent. O'zbekiston, 2012. - B.320.
22. Каримов И.А. Юксак маънавият-енгилмас куч. -Тошкент: Маънавият, 2008.
23. Каримов И.А. Жаҳон молиявий - иқтисодий инқироzi, Ўзбекистон шароитида уни баратарф этишнинг йўллари ва чоралари. - Тошкент. Ўзбекистон, 2009. - 22 бет.
24. Каримов И.А. Асосий вазифамиз – ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтириш. -Тошкент: Ўзбекистон, 2010.
25. Каримов И.А. Биз бағри кенг ва ҳамдард халқимиз. “Андижон нашриёт матбаа” масъулияти чекланган жамият. 2010.
26. Каримов И.А. Ҳамкорлик, тараққиёт ва ҳавфсизликни таъминлаш йўлида. БМТ Бош Ассамблеясининг мингйиллик ривожланиш мақсадлари бўйича олий даражадаги ялпи мажлисидаги нутқи. // Халқ сўзи. – Тошкент, 2010. – № 183 (5089).
27. Каримов И.А. Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси. // Ўзбекистон овози. – Тошкент, 2010. – № 132 (31 252).
28. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. – Тошкент: Ўзбекистон, 2011. - 440 бет.

29. Каримов И.А. Тарихий хотира ва инсон омили – буюк келажагимиз гаровидир. Халқ сўзи. 2012, 10 май.
30. Инсон манфаати, ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, ҳаётимизнинг янада эркин ва обод бўлишига эришиш – бизнинг бош мақсадимиздир. Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 20 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасини ўрганиш бўйича ўқув кўлланма. Т., 2013.
31. Каримов И.А. Бош мақсадимиз – кенг кўламли ислохотлар ва модернизация йўлини қатъият билан давом эттириш. Тошкент: Ўзбекистон, 2013.

Асосий адабиётлар:

32. Одилқориев Ҳ.Т., Тультеев И.Т. Икки палатали парламент. Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси. 2005.
33. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунчалар ва атамалар. Тошкент: Янги аср авлоди, 2002.
34. Расулов М. Бозор иқтисодиёти асослари: Олий ўқув юрти талабалари учун дарслик. – Тошкент: Ўзбекистон, 1999.
35. Эркаев А. Ўзбекистон йўли. Тошкент: Маънавият, 2011. Б.272
36. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Тошкент: Ўзбекистон, 2012.
37. Мустақиллик: Изоҳли илмий-оммабоп луғат// М.Абдуллаев ва бошқалар: тўлдирилган учинчи нашда. –Т.: Шарқ, 2006. –Б 528.

Кўшимча адабиётлар

38. Азизхўжаев А.А. Мустақиллик: курашлар, изтироблар, қувончлар. Т., 2001.
39. Азизхўжаев А.А. Чин ўзбек иши. Т., 2003.
40. Ахмедов Э. Ўзбекистон шаҳарлари мустақиллик йилларида. – Т.:Абу Али ибн Сино нашр, 2002.
41. Исломов З.М. Ўзбекистон модернизациялаш ва демократик тараққиёт сари. Т.: Ўзбекистон, 2005.
42. Кахрамонов Т. Возвращение из «ада». Т.: Ёзувчи, 2000.
43. Левитин Л. Ўзбекистон туб бурилиш палласида. - Т.: Ўзбекистон, 2005.
8. Усмонов Қ. Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви. – Тошкент: Молия, 2003.
44. Ўзбекистон мустақиллик йилларида. Т.: Ўзбекистон, 1996.
45. Ўзбекистон халқининг дини, маданияти ва урф-одатлари: тарих ва ҳозирги ҳолат. Т.: ТИУ, 2011.
46. Ўлмасов А., Вахобов А. Иқтисодиёт назарияси. Тошкент: Шарқ, 2006.
47. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва бағрикенглик: тарихий тажриба ва ҳозирги замон. Масъул муҳаррир Р.Ҳ.Муртазаева. –Тошкент: Мумтоз сўз, 2010.
48. Юнусова Х. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва маънавий жараёнлар (XX аср 80-йиллари мисолида). Т.: Abu matbuot-konsalt, 2009.

49. Қорақалпоғистон тарихи (1917-1994 йй.). - Нукус, 1995.

50. Ғуломов С., Убайдуллаева Р., Аҳмедов Э. Мустақил Ўзбекистон. Тошкент: Меҳнат, 2001.

Электрон ресурслар:

51. www.ziyonet.uz.

52. www.edu.uz.

53. www.google.uz.

54. www.turklib.uz.